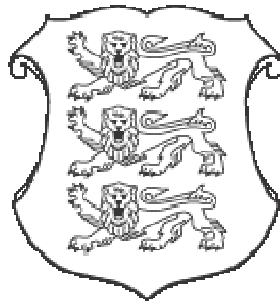

ÄRAKIRI

KOHTUOTSUS
EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus

Tartu Halduskohus

Kohtunik

Mare Krull

Otsuse tegemise aeg ja koht

27.oktoober 2008.a, Jõhvi kohtumaja

Haldusasja number

3-08-1049

Haldusasi

**M.K kaebus Tallinna Vangla tegevusega
tekitatud kahju hüvitamiseks**

Asja läbivaatamise kuupäev

06.oktoober 2008.a, Jõhvi

Menetlusosalised

**kaebuse esitaja M.K, vastustaja Tallinna
Vangla, vastustaja esindaja Merje Joll**

RESOLUTSIOON

jätta kaebus rahuldamata

Edasikaebamise kord

**Kohtuotsuse peale on õigus esitada apellatsioonkaebus Tartu Ringkonnakohtule 30
päeva jooksul kohtuotsuse avalikult teatavastegemisest arvates**

MENETLUSOSALISTE SEISUKOHAD

M.K esitas Tartu Halduskohtule kaebuse Tallinna Vangla tegevusega tekitatud kahju hüvitamiseks. Kaebaja palub kooskõlas riigivastutuse seaduse (edaspidi RVastS) § 9 lg-ga 1 välja mõista Tallinna Vanglalt tema väärikuse alandamise ja tervise kahjustamise eest hüvitis kohtu äranägemisel, kuid mitte vähem kui 15 000.00 krooni. Kaebusest nähtuvalt palus kaebaja 21.04.2008 kell 07.10 Tallinna Vanglas teda saatvat vanglaametnikku mitte paigutada teda ootepoksi nr.113, kuna ta ei suitseta. Ühtlasi tegi kaebaja kooskõlas RVastS § 5 lg-ga 1 vanglaametnikule ettepaneku hoiduda tegevusest, mille tulemusena saab kahjustatud kaebaja subjektiivne õigus. Vaatamata sellele paigutati ta esimese korruse kambrisse nr.113, kus oli 9 suitsetavat isikut. Kaebajal hakkas süda pöörutama ja tekkis tugev peavalu ning ta oli sunnitud paluma temaga ühes kambris istuvaid suitsetajaid mitte suitsetada või vähemalt vähem suitsetada. Kaebaja leiab, et tema pöördumine kambrikaaslaste poole alandas teda, sest osad kinnipeetavad ignoreerisid tema palvet ja vastasid talle jõhkralt ning ainult tänu tema kannatlikkusele õnnestus konflikti vältida. Selline konflikt oleks võinud seada ohtu ka vangla julgeoleku. Paaril korral kaebaja üritas kutsuda kohale valvurit, kes tuli ja teatas, et ühtegi vaba kambrit tal kaebajale pakkuda ei ole. Kaebaja viibis sellises olukorras 1,5-2 tundi ja pärast seda viidi ta ringkonnakohtusse. Pärast kohtuistungi lõppemist paigutati kaebaja uuesti boksi nr.113 koos suitsetavate kinnipeetavatega, kus ta pidi viibima veel 1,5 tundi. Tallinna Vangla on teadlik asjaolust, et kaebaja ei suitseta. Nimelt Tallinna Vanglasse saabumisel 15.04.2008 kutsus kaebaja välja operatiivtöötaja ja teatas talle, et ta ei suitseta ja pärast seda paigutati ta spetsiaalsesse mitteduitsetajate kambrisse nr.447. Kaebaja viitab Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi PS) §-le 18, mille kohaselt kedagi ei tohi piinata, julmalt või väärikut alandavalt kohelda ega karistada. Tallinna Vangla on kohustatud täitma tubakaseadust (edaspidi TubS). Kaebaja märgib, et tal on õigus tervise, au ja väärikuse kaitsele. Seaduses puudub reservatsioon selle kohta, et kohus saaks viidata vahendite puudumisele nõutavate tingimuste loomisel mitteduitsetajate jaoks. Kaebaja leiab, et Tallinna Vangla tekitas talle ebamugavusi ja PS § 18 (kommenteeritud väljaanne) kohaselt on ebamugavuste põhjustamine kerge isiku alandamise vorm, mille eest on õigus nõuda kahju hüvitamist. Ühtlasi tekitas vastustaja kahju kaebaja tervisele ning see on tõendatud teaduslike uuringutega passiivse suitsetamise kahjulikkuse kohta. Kaebaja väitel ei saanud tema vangla poolt tekitatud kahju vältida. Kaebusest nähtuvalt läbis kaebaja kohustusliku kohtueelse menetluse korra ning esitas 21.04.2008 Tallinna Vangla direktorile kahju hüvitamise nõude, mida ei rahuldatud. Kaebaja on seisukohal, et kuna vanglasse saabumise päeval, s.o 15.04.2008 paigutati ta mitteduitsetajate kambrisse nr.447, siis vanglale oli teada asjaolu, et ta ei suitseta ja järelikult vangla sooritas rikkumise tahtlikult. Kohtuistungil kaebaja selgitas vastuseks kohtu küsimusele, et ta viibis 21.04.2008 ootepoksis nr.113, kus oli väike aken, mis oli avatud ja sellest tuli sisse värsket õhku. Ootepoksis koos suitsetajatega viibides kaebaja tervis halvenes järsult, sest tal valutas pea. M.K vastas kohtuniku küsimusele, kas hilisemal ajal on täheldatud tema tervise halvenemist, et ei ole. Vahetult pärast Viru Vanglasse toomist oli tal paha olla, tal valutas pea ja ajas iiveldama.

Vastustaja Tallinna Vangla peab kaebust alusetuks ning palub jätta see rahuldamata. Vastustaja 07.07.2008 seletusest nr.1-12/18805-1 kaebuse kohta nähtub, et kinnipeetav M.K viibis 21.04.2008 Tallinna Vangla ootepoksis umbes 1,5 tundi ning selle aja jooksul teostati väljaspool ootepoksi M.K läbiotsimine, isikusamasuse kontroll, kuivpajuki väljaandmine ning kinnipeetava üleandmine saatemeeskonnale. M.K oli ootepoksis nr.113 koos 9 teise kinnipeetava isikuga. Ootepoksis viibimise täpset aega välja selgitada ei ole võimalik, kuna neid andmeid säilitatakse 14 päeva. Kaebaja palus, et Tallinna Vangla lisaks tõendusmaterjalina videokaamerate salvestused, mis on tehtud 21.04.2008 kell 07.10-9.00 ja kell 13.00-15.00 ja mis tõendavad tema kinnipidamist ühes boksis suitsetajatega, vaatamata

sellele, et kaebaja sellega ei nõustunud. Vastustaja selgituse kohaselt säilitatakse Tallinna Vanglas reeglina videosalvestusi 2 nädalat ja seetõttu ei saa neid kohtule esitada. Tallinna Vanglas on 5 etapikambrit ning sinna paigutatud kinnipeetavad isikud viibivad kambri ajutiselt konvoi ootel. 21.04.2008 paigutati ootekambritesse 18 inimest. Tallinna Vangla kodukorra p-i 14.4.8 kohaselt on suitsetamine lubatud ainult selleks ettenähtud ja märgistatud kohtades. Tallinna Vangla ooteruumides, kus kinnipeetavad viibivad konvoi ootel, ei ole suitsetamine lubatud. Isikud, keda paigutatakse ootekambrisse, otsitakse läbi ja neilt võetakse ära ooteboksis viibimise ajaks suitsetamistarbed. 02.06.2008 paigutati koridoridesseapid, kuhu kinnipeetavad isikud, minnes ooteboksi, paigutavad oma suitsetamistarbed ning ka oma isiklikud esemed, milliste hoidmine on ooteboksis keelatud. Vastustaja väitel ei saa vangla välistada asjaolu, et enne läbiotsimise algust 21.04.2008 võisid osad kinnipeetavad teha ooteboksis suitsu, kuigi alates 2007 aasta detsembrikuust on ooteboksis suitsetamist keelustavad märgid. Tallinna Vangla territooriumil tohib suitsetada selleks määratud aladel, mis on märgistatud suitsetamist lubavate tingmärkidega ning vastavad TubS § 30 lg-s 4 toodud nõuetele. Alates 14.04.2008 märgivad Tallinna Vanglasse saabunud kinnipeetavad isikud allkirjalehele, kas nad on suitsetajad või mitte ning selle alusel paigutatakse isikud vastavatesse kambritesse. Kaebaja saabus Tallinna Vanglasse 15.04.2008 ning ta paigutati mitteduitsetajate kambri nr.447, kus viibis kuni 22.04.2008, mil ta etapeeriti Viru Vanglasse. Tallinna Vangla seletusest nähtub, et ooteruumis viibimise aega ei ole võimalik määratleda, sest etapeerimisega tegeleb nii politsei kui vangla, kuid isikuid ei jäeta ooteruumidesse kauemaks, kui see on konkreetset juhul vajalik. Vastustaja leiab, et kuna Tallinna Vangla ooteboksis on olemas ventilatsioon ning kambri aken on ainult trellitatud (akna ees ei ole klaasi), tagab see kambri värskes õhu olemasolu ning kuna M.K viibis etapikambri lühiajaliselt 1,5 tundi, siis ei saanud tal ooteboksis viibimisest tekkida jäävaid tervisekahjustusi. Kahju hüvitamise nõude tekkimiseks peab tulenevalt RVastS § 7 lg-st 1 kindlaks tegema, kas kaebajale on mittevahaline kahju tekkinud, kas väidetav kahju on tekkinud haldusorgani õigusvastase tegevusega ja kas tekkinud kahju ja haldusorgani õigusvastase tegevuse vahel esineb põhjuslik seos. Kui ükski eelnimetatud kahjunõude rahuldamise eeldustest on täitmata, siis puudub seaduslik alus kahjunõude rahuldamiseks.

KOHTU PÕHJENDUSED

Avaliku võimu volituste rakendamisel ja muude avalike ülesannete täitmisel rikutud õiguste kaitse ja taastamise ning tekitatud kahju hüvitamise alused ja korra sätestab RVastS. Kooskõlas RVastS § 9 lg-ga 1 füüsiline isik võib nõuda mittevahalise kahju rahalist hüvitamist süüliselt väärkuse alandamise, tervise kahjustamise, vabaduse võtmise, kodu või eraelu puutumatuse või sõnumi saladuse rikkumise, au või hea nime teotamise korral. Mittevahaline kahju seisneb eelkõige kahjustatud isiku hingelistes kannatustes, milleks võivad olla alandatus, solvumine, hirm, nõrdimus, mure ja kaotusvalu, mida on talle tekitatud tahtlikult või hooletuse tõttu. Kahju hüvitamise nõudeõiguse eelduseks on mittevahalise kahju olemasolu, mis on tekkinud haldusorgani õigusvastase tegevuse tulemusena ning tekkinud kahju ja õigusvastase tegevuse vahel peab esinema põhjuslik seos. Kui ükski eelnimetatud kahjunõude rahuldamise eeldustest on täitmata, siis puudub seadusest tulenev alus kahjunõude rahuldamiseks. Käesoleval juhul ei ole kaebaja tõendanud, et Tallinna Vangla ametnike süüalise käitumise tõttu tekitati talle mittevahalist kahju, mis seisnes tema väärkuse alandamises ja tervisele tekitatud kahjus. Kaebaja arvates on tema tervisele põhjustatud kahju tõendatud teaduslike uuringutega passiivse suitsetamise kahjulikkuse kohta. Konkreetseid tõendeid tervise

halvenemise kohta pärast 21.04.2008 kaebaja ei ole kohtule esitanud. M.K saabus Tallinna Vanglast Viru Vanglasse 22.04.2008 õhtul. Kaebaja tervisekaardist nähtub järgnev: „*Saabus etapiga. Kaebusi pole. Kaebab, et talle ei antud võimalust kasutada dušši*“ (t.lk.81). Ka hilisematest tervisekaardi kannetest ei tulene, et kaebaja oleks pöördunud meedikute poole seoses tervise halvenemisega, mis võis olla tingitud suitsetajatega ühes kambris viibimisest. Kohus juhtis kohtuistungil kaebaja tähelepanu asjaolule, et saabudes 22.04.2008 Viru Vanglasse ta tervisehäirete üle ei kaevanud, vaid kaebas ainult selle peale, et talle ei antud võimalust kasutada dušši. Selle peale väitis kaebaja, et ta esitas tol õhtul meedikule kaebuse tervisehäirete osas, kuid seda keelduti fikseerimast. 22.04.2008 tehtud tervisekaardi kandes kaebaja sellekohased märkused puuduvad. Ka esitatud kaebuses puuduvad mingidki viited selle kohta, et M.K oleks Viru Vanglasse saabudes pöördunud arsti poole tervisehäirete tõttu. Juhul, kui arst oleks keeldunud M.K palvel tema tervisekaardile vastavat märget tegemast, siis on väheusutav, et kaebaja oleks sellega nõustunud ja poleks seda kaebuses ära märkinud. Kaebuses tõendab kaebaja tervisekahju olemasolu ainult teaduslike uuringutega passiivse suitsetamise kahjulikkuse kohta. Antud asjas puuduvad konkreetsete tõendid selle kohta, et M.K-l tekkis Tallinna Vangla ooteboksis koos suitsetajatega viibimise tulemusena tervisehäire, kuid kahtlemata põhjustas mittesuitsetajale suitsulõhn ebameeldivusi (ebamugavust). Kaebaja väärkuse alandamine ei ole millegagi tõendatud, sest isegi juhul, kui ooteboksis viibinud kinnipeetavad suitsetasid ja kaebaja palus neil suitsetamine lõpetada, siis selline pöördumine ei ole väärkuse alandamine. Kohtuistungil vastas M.K kohtu sellekohasele küsimusele, et kuni siiani pole tal tervise halvenemist täheldatud (t.lk.106). Tallinna Vangla ei välista, et ooteboksis nr.113 viibimise ajal teised kinnipeetavad võisid suitsetada, kuid kuna ooteboksi aken oli lahti ja ventilatsioon töötas (millega ka kaebaja nõustus), siis tervisehäire tekkimine on ebareaalne. M.K viibis Tallinna Vangla väitel ooteboksis 1,5 tundi ja selle aja jooksul viidi läbi tema läbiotsimine väljaspool ooteboksi. Kaebaja väitel viibis ta ooteboksis 3 tundi, sellest 1,5 tundi hommikul enne kohtusse viimist ja sama palju pärast kohtuistungit. Viimatinimetatud fakti pole võimalik kindlaks teha, kuna sellekohased videosalvestused vanglal puuduvad. Isegi kui M.K viibis 3 tundi ooteboksis, kus suitsetati, kuid samaaegselt oli aken avatud ja ventilatsioon töötas, siis ooteboksis viibimine ei saanud talle põhjustada tervisekahjustust ja vastupidist pole kaebaja tõendanud. Vastustaja seletusest nähtub, et alates 02.06.2008 panevad kinnipeetavad isikud ooteboksi minnes koridoris asuvatesse kappidesse oma suitsetamistarbed ning ka isiklikud esemed, mis on ooteboksis keelatud. Alates 14.04.2008 märgivad vanglasse saabunud kinnipeetavad allkirjalehele, kas nad on suitsetajad või mitte ja kas nad soovivad olla kambris koos suitsetajatega või mitte. M.K teavitas vanglat sellest, et ta on mittesuitsetaja ning Tallinna Vanglas viibimise ajal alates 15.04.2008 kuni 22.04.2008 viibis ta mittesuitsetajate kambris nr.447. Koosõlas PS §-ga 25 on igal õigustatud isikul talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. Nimetatud paragrahvi p 3 kohaselt mittevahaline kahju hõlmab eelkõige kahjustatud isiku füüsilist ja hingelist valu ning kannatusi. Mittevahalise kahju tõendamaks lugemisel peab olema selgeks tehtud, missugused on mittevahalised kahjulikud tagajärjed kannatanu jaoks ning iga kahjuliku tagajärje osas tuleb viidata tõenditele, mis seda kahjulikku tagajärge tõendavad (Riigikohtu lahend nr.3-2-1-34-05). Nagu juba eespool antud otsuses on märgitud, puuduvad kaebajal tõendid talle põhjustatud tervisekahju kohta. Kaebaja lühiajaline paigutamine ooteboksi koos suitsetajatega oli talle kahtlemata ebameeldiv, mida ka vastustaja tunnustab (t.lk.39), kuid lühiajaline ebamugavustunne, ilma, et oleks tõendatud selle tagajärjel tekkinud tervisekahju, ei ole alus kahjunõude esitamiseks. Eeltooduga loeb kohus tõendamaks, et M.K kaebus ei ole põhjendatud ega kuulu rahuldamisele.

Kaebuse rahuldamata jätmisel tugineb kohus HKMS § 26 lg 1 p-le 6.

Mare Krull
Kohtunik

Kohtuotsus jõustus 10.02.2009 Riigikohtu 10.02.2009 määruse nr.3-7-1-3-29 alusel, millega jäeti M.K määruskaebus menetlusse võtmata.

Tartu Ringkonnakohtu 13.01.2009 kohtumäärusega nr.3-08-1049 otsustati:

1. jätta M.K apellatsioonkaebus Tartu Halduskohtu 27.10.2008 otsuse peale haldusasjas nr.3-08-1049 menetlusse võtmata ning tagastada apellatsioonkaebuse apellandile

Mare Krull
Kohtunik

ÄRAKIRI ÕIGE